

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De Dominio circa res per usuram acquisitas. Caput Septimum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

CAPUT VII.

De Dominio circa res per Usuram
acquisitas.

§. I.

Quando nam Usurarius Dominium acquirit res per Usuram acceptas?

1. **R**es per usuram acquisitæ, vel Primo sunt habentes functionem, puta, Pecunia, Frumentum, Oleum, &c. vel Secundo functionem non habentes, ut Vestis, Equus, Prædium. De his posterioribus Usurarius ex nostra sententia, ut mox videbimus, non acquirit Dominium, quia res aliena, ubi discerni potest, semper remanet Domini.

2. De illis prioribus distinguendum est, nam, vel Usurarius illas commiscuit cum suis ita, ut discerni nequeant, vel non immiscuit, seu ita immiscuit, ut discerni possint.

3. Si loquamur de casibus, in quibus commiscuit, ita, ut discerni nequeant, acquirit illorum dominium Usurarius, sed cum obligatione eas reddendi Domino, in æquivalenti, omniaque damna resarciendi. Ita passim Jurata, a docentque Lessius, b & Molina, c addeates, cum cujus est res permixta cum re alterius, habere Jus in eo cumulo, quamdiu extat, sive apud ipsum Usurarium, sive apud alium, & ante alios creditores illi debet ex eo cumulo satisfieri. Et quidem merito, quia in illo cumulo certum est, adesse rem Domini, quamvis ea non discernatur, ergo potior ratio ejus Domini habenda est, quam aliorum creditorum, qui rem suam non habent in cumulo.

Verum, si loquamur in casibus, quando non immiscuit, an scilicet pecuniæ (sub hoc nomine, intellige hic semper Oleum, Frumentum, & cetera functionem recipientia) non immixta cum suis Usurarius dominium acquirat? res est controversa apud Doctores. Et quamvis, ut notat Delugo loco citato numero 207. raro accidat, ut eas non immisceat Usurarius cum suis, qui est casus præcedentis numeri secundi, tamen, quia negari non potest, posse contingere, ut non statim immi-

scat, idem non est hæc quæstio à nobis omitenda; præsertim cum per hanc occasionem multa sint dicenda circa res functionem non habentes.

5. Triplex autem est circa id opinio. Prima d' negat, ab Usurario, ut, & à quocunque latrone acquirit dominium pecuniæ usurariæ, vel furtivæ, quando hæc discerni valent, additque multo magis non acquirit dominium ab Usurario rerum non habentium functiones, ut v. g. Equi, Vestis, Prædii, id quod ego num. 1. tanquam mihi certum, suppone volui.

6. Secunda e affirmat, acquirit dominium ab Usurario rerum acceptarum per Usuram, sive hæc sint functionem habentes, sive non habentes, quando discerni valent, sed dominium certe debile, quia remanet in ipso omnimoda obligatio restituendi, etiam in individo, quidquid ipse per dictam usuram accepit.

7. Tertia sententia distinguit, affirmat enim acquirit dominium ab Usurario rerum habentium functionem, etiam si hæc discerni possint; non vero dominium rerum functionem non habentium. Hanc sententiam sequuntur aliqui apud f Salas, qui eam improbabilem esse, & fundamento carere docet, & quia sanctalis est, cum non sit major ratio de unis, quam de aliis, ideo de illa amplius loqui, ne laboremus; vide tamen, quæ dicam cap. 8. §. 1. n. 2.

8. Quamvis autem secunda sententia, quam sequitur, ut dixi, Delugo, quamque ipse fuse probat, probabilis censenda sit, tamen mihi multo probabilior est Prima; cujus ratio, ut intelligatur, recolendum est, illud, quod ego g alibi quæsi. An contractus ex metu gravi injusto factus, sit eo ipso invalidus, an vero sit quidem validus, sed irritandus à Judice; Et quidem ibi claro argumento, ut mihi videretur, confeci, esse invalidum ipso facto, quia nimirum in jure naturæ impossibile est, ut ex Injustitia oriatur Justitia, sed si ex contractu meticulouso oriatur contractus validus, oriatur Justitia ex Injustitia, ergo & cetera. Minorem probavi, nam, si contractum dicis esse validum, dicis inde nasci obligationem, contractus enim essentialiter est *ultra citroque obligatio*, ergo hæc obligatio Justitiæ oriatur ex Injustitia, non aliunde enim

a §. Si duorum. Inst. De rerum divisi. l. Si alieni ff. de solut. b Less. li. 2. c. 20. nu. 256. c Molin. d. 326.

d Quam sequitur Molin. d. 12. §. 1. l. e. n. 1. Salas l. c. alibi. q. Delugo mox sequitur e Delugo d. 2. §. de inst. à n. 206. d' Salas d. 326. citat.

f Salas de v. jur. d. 38. nu. 4.

g Lib. 1. d. De cal. l. 2. §. 1. n. 11.

enim oritur per te, nisi ex contractu meticulouso injusto.

9. Ex his ergo ducitur ratio primæ sententiæ, quam ego sequor, quæ scilicet docet, Usurarium non acquirere dominium rerum per usuram acceptarum, si discerni valeant, nam Mutuatarius usuras, seu lucrum ex mutuo dat Usurario per contractum jure naturæ invalidum, dat enim vi coactus, non potens scilicet aliud facere, nè vilis habeatur, nè difficulter postea mutuum inveniatur, &c. Ergo dat per contractum meticulousum, ergo per contractum, ut dictum est, invalidum, & consequenter non valentem parere translationem dominii in accipiente.

10. Objicies (& hæc est potior ratio contra nos) Mutuatarius, licet vi, & metu sit coactus voluntariè tamen dat usuras Usurario; meum enim non tollere voluntarium simpliciter, omnes docemus; ergo Usurarius eorum dominium acquirit; accepit enim rem à volente, & potente donare.

Respondeo. Nego consequentiam; ad transferendum enim dominium non satis est, ut quomodocunque voluntariè ad te mea res perveniat, seu tibi voluntariè detur, sed debet dari, atque ad te pervenire cum aliquo titulo: at Usurarius nullum titulum habet, non emptionis, non lucri cessantis, non liberalis donationis, non alterius generis (si enim aliquis ex his adesset, jam non esset usura) ergo, &c.

11. Dices. Titulus erit ipsa datio Mutuatarii voluntaria simpliciter, quamvis hæc sit meticulousa; quæ certè datio simpliciter voluntaria cum non adsit in furto, ut non adsit in pignore juxta dicta cap. sexto §. primo, non est mirum, quod per ipsam Fur, & Pignoratarius dominium non acquirant. Cum ergo in casu nostro adsit ejusmodi voluntaria datio, potens ea erit ad transferendum dominium in Usurarium.

Respondeo. At hoc probavit nostra ratio, quod scilicet ex datione meticulousa, quamvis aliquo modo voluntaria, cum sit datio intrinsecè affecta, seu maculata ab Injustitia, non possit oriri justum dominium in Usurario æque, ac non potest in Fure. Quicquid ergo dicat Delugo loc. cit. contendens, hanc esse Injustitiam, seu injuriam extrinsecam; esto enim sit dationi in genere consideratæ ex

Tamburinus de Sacramentis.

trinsecam; non tamen dationi huic singulari, de qua loquimur, extrinsecam est, sed profus intrinsecam, vel certè omninò impediens, nè resulset translatio dominii in Usurario.

Nota, quosdam contractus meticulousos in utraque sententia eo ipso esse invalidos, quos ex Sanc. a nos alibi enumeravimus.

Fructus rei accepta per Usuram, Cujus?

a Sanc. l. 4.
mat. d. 8.]

12. Ex dictis inferitur Primò, si prædium, domus, equus habita ab Usurario per usuram, fructus faciant, omnes illos Mutuatario deberi, quia illa in Dominio Mutuatarii sunt, undè ipsi (deductis expensis) fructificent, ut iterum dicam cap. 9. §. 1.

Delugo loc. cit. in sua sententia distinguit. Vel enim (inquit) eos fructus à re sua percepisset Mutuatarius, si rem illam Usurario non dedisset pro lucro usuræ; vel non percepisset, quia domum v. g. Mutuatarius non locavisset. Si prius, eos fructus debet restituere Usurarius Mutuatario, ut scilicet nullum damnum patiatur dictus Mutuatarius ex injusta læsione: at si posterius, non debet, quia ex una parte Mutuatarius non est læsus; jam enim ipse non percepisset ex re illa eos fructus, ut supponimus, & ex altera parte hi sunt fructus rei, cujus dominium in sententia Delugo, ipse mutuans habet; ergo ipsi Mutuanti fructificat. Id, quod probabile est, sicuti probabilis est illa sententia. Sed certè nostra probabilior, ut modo vidimus, undè sequitur, fructus debere esse Mutuatarii, utpotè fructus rei suæ, ut dictum est.

Res empta ex pecunia Usuraria, cujus?

13. Inferitur Secundo, seu hinc per occasionem notetur, res, quas Usurarius sibi emit pecunia ipsa Usuraria, quamvis non permixta, in ipsius Usurarii transire b dominium (idem b Mol. id dic de re empta à fure pecunia furtiva) Ratio latè probata est, quia res empta non est fructus pecuniæ, bans. d. quæ est sterilis, sed est veluti effectus voluntariæ emptionis, seu susceptæ negotiationis; 326.
Cum ergo ejusmodi emptio, seu negotiatio sit tota ipsius Usurarii, seu furis, idèd in ipsius ementis, seu negotiantis dominium res empta veniet. Hanc illationem concedunt omnes, etiam illi, qui negant, dominium usurarum

T t t trans-

transferti in Usurarium, & colligitur aperte
ex a Jure, notatque Molina, b aliique. Re-
manere nihilominus in Usurario, & Fure o-
bligacionem tantundem reddendi, & damna
indè sequuta Mutuatario, vel Domino, nimis
est dictam sæpe.

a L. 2. C. Si
quis alteri
L. Si ex ea.
C. de rei
vindicat.
b Molin. d.
327. Less.
l. 2. c. 20.
nu. 161.
Salas lo. c.
dub. 39.

§. II.

An bona usuraria sint obligata pro V-
suris?

1. Quandoquidem in Usurario remanet
dicta obligatio. Querimus an ea affi-
ciat solam personam ipsius, an etiam ejusdem
bona, ita, ut omnia bona Usurarii remaneant
hypothecata pro usuris solvendis?

2. Respondeo. Sed antè responsionem duo
præmitto. Primò, posse nos, vel loqui de bo-
nis Usurarii (idem etiam est in fure) emptis
pecunia ipsa usuraria, vel posse nos loqui de
bonis aliis, quæ alia propria pecunia, vel alia
via ad ipsam pervenerunt. Non loquimur au-
tem de bonis ipsis in individuo extantibus
male acquisitis per usuram, hæc enim certo
semper debent Domino apud quemcunque
inveniantur constat ex dictis, & dicam ca. 2.
§. 1. n. 1.

3. Secundò præmitto, quid sit, rem meam
esse alteri, sive tacitè, sive expressè hypothe-
catam? est enim, rem meam esse realiter obli-
gatam alteri. Quarè ipsi rei sic affixa est obli-
gatio, ut quamvis transeat, sive per venditio-
nem, sive per donationem, sive per alium con-
tractum in cujuscunque possessionem, sem-
per Creditor possit ab illa re exigere suum cre-
ditum; est enim pignus suæ rei, Licet ergo U-
surarius sit obligatus personaliter ad solven-
das usuras, undè, & omnia bona sua sint etiam
tacite obligata, ut habet Delugo, c & possit,
debeatque cujusvis, vel eorum pretio satisfacere
Creditoribus. Tamen est ratio personæ,
nam propterea, si quod ex his bonis tran-
seat in dominium alterius possessoris, qui per-
sonam Usurarii non repræsentet, si v. g. alicui
tale bonum v. gr. domus legitime vendatur,
excutit domus à se ejusmodi obligationem,
quod non posset facere, si esset realiter obli-
gata.

4. Nunc jam respondeo tribus dictis. Di-
co Primò, personam Usurarii & ejus bona

omnia, dum ea possidentur ab Usurario, esse
obligata pro usuris, vel furtis solvendis. Ra-
tio est manifesta, quia Usurarius obligatur ad
restitutionem acceptorum per usuram ex in-
justa acceptione, undè semper ipse per quæ-
cunque bona, quæ habet, tenetur ejusmodi
restitutionem expedire.

5. Dico Secundò, Bona Usurarii, vel Furis
empta, vel habita aliundè, quam ex pecunia
usuraria, vel furtiva, non esse neque tacitè,
neque expressè ex se hypothecata pro solven-
dis Usuris.

6. Dico Tertio, Bona eorundem emptæ
pecunia Usuraria, vel furtiva, quamvis aliqui
dicant, esse realiter hypothecata pro dictis u-
suris, vel furtis, undè affirmant, quocunque
proveniant, sive per contractum onerosum,
qualis est venditio, sive per lucrativum, qualis
est Donatio, transire cum hoc onere, ta-
men probabilius longe est, nequaquam esse
ex se hypothecata, nec cum dicto onere tran-
sire.

6. Ratio potissima secundi. & tertii dicti
est, quia ex una parte, (ut modo diximus §.
præced.) res emptæ fructus est negotiationis
ementis, atque adeo sit ejus domini, & ex alia
parte, hypotheca realis, seu obligatio, vel de-
bet induci à Jure, sic ipso disponente, vel à
conventionem partium; non enim naturaliter
ex se inducta est, cum ergo sive loquaris de re-
bus emptis pecunia usuraria, vel furtiva, sive
de rebus aliundè habitis, non appareat in Ju-
re, eas esse realiter hypothecatas pro usuris,
vel furtis, quia nullibi toto corpore legum id
legitur, neque ex conventionem partium, ut ex
se constat, sequitur, eam non esse à nobis in-
ducendam.

8. Quando igitur Pontifex *Cap. de Usuris*.
decrevit, ut ad solvendas usuras, venderetur
prædium usuris emptum, loquutus est de
prædio, quod emerat pecunia usuraria ipse
Usurarius, illudque possidebat, non autem de
prædio, quod translatum fuerat ad alios. Et
quamvis potuisset Pontifex statuere, ut ven-
derentur alia bona possessa ex alio titulo ab
Usurario propter obligationem personalem,
quam modo n. 4. diximus; tamen in odium,
& pœnam delicti usuræ, rectè statuit, ut non
hæc, sed illa emptæ cum pecunia usuraria au-
ctoritate Judicis venderentur.

9. An autem, quando res emptæ cum pec-
cunia

c Delug. d.
20. de
iust. num.
107.

cania usuraria est in possessione ipsius Usurari, debeat potius reddi ipsi Mutuatario, à quo illa pecunia habita fuit, & sic ipse debeat præferri cæteris Creditoribus fortè anterioribus, & privilegiatis dicti Usurarii, sicuti ex Delugo d. 10. de Iust. reparationem, vel consecrationem rei, alia est quaestio alibi decernenda.

CAPUT VIII.

De Alienatione rerum acceptarum per Usuram factam ab Usurario.

§. I.

De Alienatione rei in Specie.

1. **R**egula prima. Si extet apud Usurarium res ipsa aliena in specie, seu, ut nos Theologi loquimur, in individuo, nec suis rebus immixta, non potest à te illa acceptari, nec ab ipse potest alienari. Ratio est, quia res aliena, qualis est hæc, in b. nostra sententia, in qua dominium non fuit translatum in Usurarium, invito Domino, contractari non valet. Quare, si mala fide accipis, teneberis ex injusta acceptione, si bona fide, seu ignoranter, teneberis ex te accepta juxta universalis restitutionis leges.

2. Duas hic exceptiones invenio, alteram de rebus usu consumptibilibus, seu functionem recipientibus, puta pecunia, vino, frumento, & similibus, Alteram, de rebus aliis. Quoad res consumptibiles, Valentia c. ait, in hisce rebus prædictam regulam non omnino procedere: quare, si per Donationem, vel venditionem habuisti, ab Usurario oleum, vinum, pecuniam ipsam in individuo Usurariam, si ex hac venditione, vel donatione dictus Usurarius non factus est impotens ad restituendum, non obligaris restituere. Ratio est (inquit) quia res usu consumptibiles, cum ex se requirant restitui in aliquo æquivalente, transeant statim in dominium ejusdem possessoris. Verum efficacior ratio prædictæ doctrinæ illa esse mihi videretur, quia nimirum, si Usurarius non est factus impotens, tunc Creditor, seu Dominus cum totam actionem habeat contra Usurarium, à quo recipere suum potest, non est, undè sit involuntarius contra

te, qui bona fide, accepisti; Nam, si accepisti mala fide, in validam esse acceptionem, teque esse obligatum ad restitutionem ex radice injustæ acceptionis, dubium non est.

3. Circa hanc exceptionem habeat hic studiosus sequentem considerationem.

Delugo d. sic habet: *Medina dixit, si ejusmodi res sunt usu consumptibiles, & quia functionem d. 20. de recipiunt in proprio genere, posse ab Usurario, & Iust. nu. aliis valide alienari, si ex hoc non sit impotens ad restituendum Creditoribus: quam sententiam communiter omnes alii rejiciunt, quia ii non possunt transferre dominium, quod non habent.* Hæc Delugo.

Bonacina autem sic habet: *Addunt Medina, & plures alii Doctores apud Salas de Usuris de contract. disp. 40. n. 3. contra Petrum à Navarro, validum esse contractum ab Usurariis factum, non solum de rebus, quarum habent dominium, verum etiam de aliis, quarum dominium non habent, sed recipiunt functionem, & sunt usu consumptibiles. Opinio istorum Doctorum probabilis est, sed intelligenda cum Molina disp. 330. modo Usurarii habeant alia bona, quibus commode possint satisfacere. Tunc enim Creditores non censentur in viti circa alienationem rei suæ, & consequenter transfertur dominium in accipientem. Ita videtur sentire Salas dubio 42. n. 3. cum Salonio, Bannes Aragonio.* Hæc Bonac.

4. Vidisti? Delugo dicit, doctrinam Medianæ ab omnibus rejici, & tamen Bonacina eam amplectitur, aliosque eam amplexos esse, testatur. Et nihilominus puto, hos Doctores non esse contrarios; nam Delugo loqui videtur, seu loqui debet ex ipsa natura dominii, Bonacina vero ex interpretativa voluntate Mutuatarii, quod certè non negabit Delugo, qui in sequenti exceptione interpretativam hanc voluntatem admittit, ut jam subdo.

5. Alteram exceptionem invenio apud prædictum Delugo f. de rebus functionem non habentibus, puta, Veste, vase argenteo, 20 de Iust. Torque Aureo, &c. excipitur, inquit, qui rem n. 105. illam ab Usurario emit, quando præsumi facile potest consensus Domini: Unde excusari possunt, qui pignora ab Usurariis emunt, ut ab Hebrais, quia Domini non solent multum curare, ad quos postea perveniant illa res. Hæc Delugo, quibus confirmatur, ut dixi, doctrina à nobis tradita n. 2. fine.